

**OBRAZLOŽENJE MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA
U PRVOM POLUGODIŠTU 2022. GODINE**

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U PRVOM POLUGODIŠTU 2022. GODINE

Nepovoljne globalne okolnosti, u vidu gospodarskih posljedica ruske invazije na Ukrajinu uz naglašene inflacijske pritiske, zasad nisu ozbiljnije ugrozile rast hrvatskog gospodarstva. Međugodišnje povećanje realnog BDP-a u prvom polugodištu 2022. iznosilo je 7,4%. U prvoj polovici 2022. zabilježen je realni međugodišnji rast prometa u trgovini na malo od 3,4% te rast obujma industrijske proizvodnje od 2,8%, dok su građevinski radovi u istom razdoblju povećani za 4,5% na međugodišnjoj razini. U sektoru turizma je u prvoj polovici 2022. zabilježen međugodišnji rast broja turističkih noćenja od 127,9%. Istovremeno, podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ukazuju na povoljne trendove na tržištu rada u prvom polugodištu ove godine. Prvo polugodište 2022. obilježeno je rastućim inflatornim pritiscima te bržim i snažnijim zaoštavanjem monetarnih politika velikog broja središnjih banaka. Prosječna inflacija potrošačkih cijena je u prvoj polovici 2022. iznosila 8,6%. Tečaj kune prema euru je ostao stabilan i likvidnost domaćeg financijskog sustava zadržala se na vrlo visokim razinama.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2022.						2022.		2022.
	I	II	III	IV	V	VI	I - III	IV - VI	I - VI
Bruto domaći proizvod, % godišnja promjena, realno	-	-	-	-	-	-	7,0	7,7	7,4
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	5,7	6,3	7,3	9,4	10,8	12,1	6,4	10,8	8,6
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	4,8	3,2	0,9	1,7	3,0	3,8	2,8	2,8	2,8
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	2,0	0,3	3,6	5,7	4,3	3,8	2,1	4,6	3,4
Indeks obujma građevinskih radova, % godišnja promjena	4,3	5,2	4,3	4,6	4,5	4,0	4,6	4,3	4,5
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	102,9	132,5	125,8	278,0	183,9	100,5	121,1	128,6	127,9
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	7,8	7,8	7,5	7,0	6,5	6,1	7,7	6,5	7,1
Izvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	45,6	37,9	32,2	27,4	39,7	34,3	37,7	33,8	35,6
Uvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	53,0	41,8	56,7	53,7	58,7	46,2	50,7	52,7	51,8
Prosječan tečaj HRK/EUR	7,52	7,53	7,57	7,55	7,54	7,52	7,54	7,54	7,54
Inozemni dug, milijuni EUR ²	44.891	45.969	45.122	48.242	48.201	-	45.122	48.221	48.201
Plasmani privatnom sektoru, % godišnja promjena ³	3,6	4,0	5,0	6,5	7,4	7,9	5,0	7,9	7,9

¹ Prvi rezultati za lipanj.

² Podaci do svibnja

³ Na temelju transakcija.

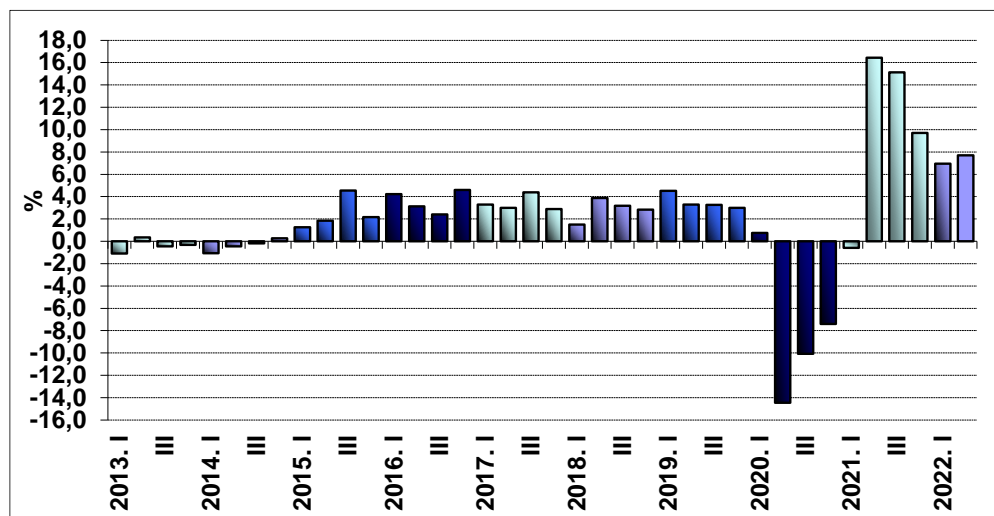
Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

U prvom polugodištu 2022. zabilježeno je međugodišnje povećanje realnog BDP-a od 7,4%. Pritom je u prvom tromjesečju ostvaren realni međugodišnji rast od 7,0%, koji je potom ubrzao na 7,7% u drugom tromjesečju 2022. Snažniji doprinos kretanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2022. došao je od domaće potražnje, iako je i neto inozemna potražnja blago pozitivno pridonijela. Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći doprinos povećanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2022. stigao je od povećanja izvoza roba i usluga od 36,6%. Povećanju realnog BDP-a snažno je pridonio i međugodišnji rast potrošnje kućanstava od 7,0%, dok je blagi pozitivan doprinos kretanju BDP-a stigao od međugodišnjeg povećanja bruto investicija u fiksni kapital od 6,4% i rasta državne potrošnje od 1,6%. Negativan doprinos kretanju BDP-a u prvom polugodištu 2022. stigao je od rasta uvoza roba i usluga od 26,9%, većinom kao posljedica snažnog rasta uvoza roba.

Promatrano s proizvodne strane, u prvom polugodištu 2022. zabilježen je rast bruto dodane vrijednosti od 7,6%. Pritom je najveći pozitivan doprinos kretanju bruto dodane vrijednosti stigao od povećanja bruto dodane vrijednosti u djelatnosti trgovine, prijevoza i turizma koje

je iznosilo 22,0%. Pozitivan doprinos stigao je i od međugodišnjeg rasta prerađivačke industrije od 2,5%.

Grafikon 1. Realni međugodišnji rast bruto domaćeg proizvoda

Izvor: Državni zavod za statistiku

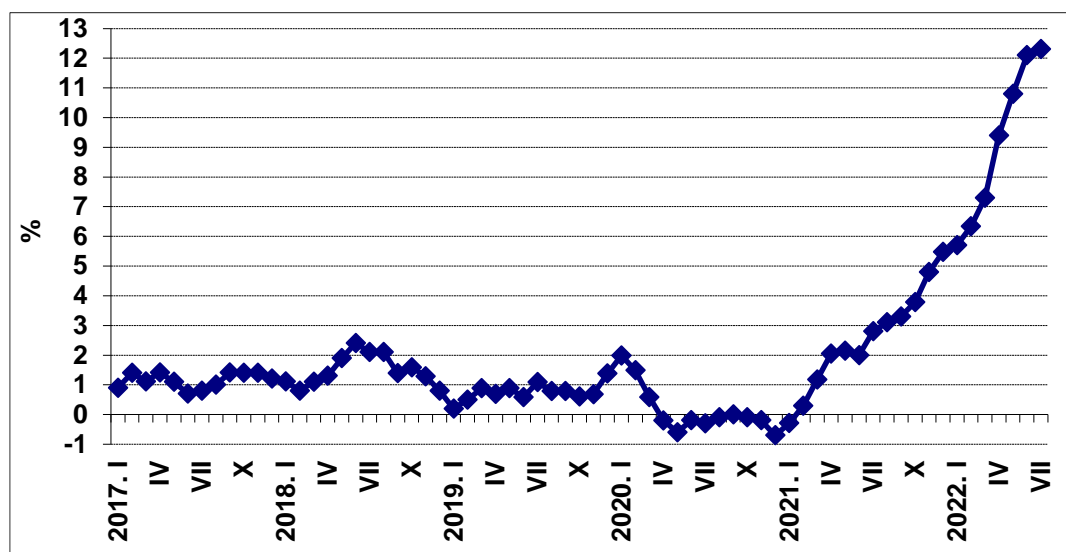
Podaci za prvo polugodište 2022. ukazuju na nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada. Naime, u prvih šest mjeseci ove godine nastavljen je rast sezonski prilagođenog broja osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), uz istovremeno smanjenje sezonski prilagođenog broja nezaposlenih registriranih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Promatrano na međugodišnjoj razini, prosječan broj registriranih nezaposlenih u prvom polugodištu 2022. iznosio je 120,3 tisuće te je smanjen za 19,5% u usporedbi s istim razdobljem 2021., dok je broj osiguranika HZMO-a porastao za 2,6% na međugodišnjoj razini. Nadalje, tijekom prve polovice 2022. potražnja za radom (mjerena pomoću OVI¹ indeksa) znatno je porasla te se nalazila na najvišim razinama od kada postoje podaci (od 2005. godine).

Prosječna mjesečna bruto plaća iznosila je 10.271 HRK u prvom polugodištu 2022. te je nominalno povećana 7,7%, a realno smanjena 0,8% u odnosu na isto razdoblje 2021., dok je prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 7.568 HRK i zabilježila nominalni rast od 6,8% te realni pad od 1,7% u odnosu na isto razdoblje 2021.

U prvoj polovici 2022. prosječna inflacija potrošačkih cijena je iznosila 8,6%. Rastu potrošačkih cijena najviše je pridonio međugodišnji rast cijena hrane i bezalkoholnih pića od 12,5% te rast cijena energije koji je iznosio 16,3%, ponajviše kao rezultat viših cijena goriva i maziva za osobna prijevozna sredstva (+28,6%). Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe komponente energija te hrana, piće i duhan, u prvom polugodištu 2022. se bilježi međugodišnji porast preostalih komponenti od 4,7%.

¹ Online Vacancy Index (OVI) mjesečni je indeks online oglasa slobodnih radnih mjesta razvijen na Ekonomskom institutu, Zagreb u suradnji s portalom MojPosao. Svrha indeksa je pružanje pravovremenih informacija o trenutnom stanju potražnje za radom.

Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena, međugodišnja promjena

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prvo polugodište 2022. obilježeno je rastućim inflatornim pritiscima te bržim i snažnijim zaoštavanjem monetarnih politika velikog broja središnjih banaka, uključujući one iz najrazvijenijih zemalja. Tečaj kune prema euru je, unatoč pooštavanju globalnih financijskih uvjeta, ostao stabilan, čemu su pridonijele tri devizne intervencije HNB-a. Prosječni srednji tečaj kune prema euru iznosio je 7,54 HRK/EUR u prvom polugodištu 2022. te je blago aprecirao, za 0,1% u usporedbi s istim razdobljem u 2021. godini. Likvidnost domaćeg financijskog sustava zadržala se na vrlo visokim razinama. Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na temelju transakcija² ostvarili su međugodišnji rast od 7,9% u lipnju 2022., pri čemu je međugodišnji rast plasmana poduzećima iznosio 13,0%, a rast plasmana stanovništvu 5,6%.

Prema preliminarnim podacima, u prvom tromjesečju 2022. zabilježen je negativan saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja u iznosu od 2,1 milijarde EUR, što je pogoršanje salda za 1,1 milijardu EUR u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Promatramo li posljednja četiri tromjesečja, ostvaren je pozitivan saldo tekućeg i kapitalnog računa platne bilance u iznosu od 3,7% BDP-a, odnosno 2,1 postotna boda manje nego u cijeloj 2021. godini.

U prvih pet mjeseci 2022. godine nastavljeno je povećanje inozemne zaduženosti RH na međugodišnjoj razini. Prema posljednjim raspoloživim podacima, u svibnju 2022. bruto inozemni dug iznosio je 48,2 milijarde EUR. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, bruto inozemni dug zabilježio je rast od 4,1 milijarde EUR. Najveći doprinos njegovom međugodišnjem povećanju u svibnju došao je od rasta duga središnje banke i drugih monetarnih financijskih institucija. Izraženo relativno, bruto inozemni dug krajem svibnja iznosio je 78,3% BDP-a, što predstavlja smanjenje od 5,6 postotnih bodova na međugodišnjoj razini.

² Isključujući učinke tečajnih i cjenovnih prilagodbi te otpisa.